

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA

TAURAGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2017 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIŲ TEISINGUMAS IR LĖŠŲ BEI TURTO NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMAS

2018 m. liepos 13 d. Nr. AP-6
Tauragė

Auditas atliktas vykdant
Savivaldybės kontrolieriaus 2017-09-11 pavedimą Nr. PA-2

Auditą atliko

Savivaldybės kontrolierė Kostė Čiapienė
Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja Nijolė Marozienė
Vyriausioji specialistė Kristina Valuckienė

Auditas pradėtas 2017-09-11
Auditas baigtas 2018-07-05

Audito ataskaita teikiama Savivaldybės merui, Kontrolės komitetui,
Savivaldybės administracijos direktoriui

TURINYS

Ižanga	3 psl.
Audito rezultatai	4 psl.
1. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių vertinimas	4 psl.
1.1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teisingumas	4 psl.
1.2. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio teisingumas	7 psl.
2. 2017 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo rezultatai	9 psl.
2.1. Savivaldybės biudžeto pajamos	9 psl.
2.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos	10 psl.
2.3. Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai ir mokėtinos sumos	12 psl.
3. Biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas	12 psl.
3.1. Darbo apmokėjimo sistema savivaldybės įstaigose tobulintina.....	12 psl.
3.2. Mokyklinių autobusų naudojimo kontrolė su trūkumais	13 psl.
3.3. Netinkamas prekių ir paslaugų pirkimas, nevykdoma sutarčių kontrolė.....	14 psl.
3.4. Programų priemonių finansavimo ir įgyvendinimo problemos.....	15 psl.
3.5. Savivaldybės turto valdyme stebima pažanga	20 psl.
Rekomendacijų įgyvendinimo planas	21 psl.
Priedai	22 psl.
1 priedas. Audito apimtis ir metodai	
2 priedas. Subjektų, kuriuose atlikti finansiniai ir teisėtumo auditai, pagrindinės audito procedūros, sąrašas	

IŽANGA

Vadovaudamiesi Vietos savivaldos įstatymu¹, Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu² ir Biudžeto sandaros įstatymu³ atlikome Tauragės rajono savivaldybės (toliau - Savivaldybė) 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių auditą bei Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimą.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁴, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Audito tikslas – įvertinti Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų tikrumą, teisingumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Pagal Biudžeto sandaros įstatymą⁵ savivaldybės biudžeto vykdymą organizuoja Savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Savivaldybės administracija, remdamasi savivaldybės biudžeto buhalterinės apskaitos duomenimis – į savivaldybės biudžetą gautų pajamų ir 43 savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateikiamais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais. Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymu⁶, už programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje numatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą atsako biudžeto asignavimų valdytojai, pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų vadovai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu² savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį rengia Savivaldybės administracija. Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti pagal VSAFAS⁷. Pagal Finansų ministro patvirtintą 2017 metų konsolidavimo schemą⁸ Tauragės rajono savivaldybės subjektų grupę sudaro 39 viešojo sektoriaus subjektai. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas konsolidavus visas šių subjektų finansines ataskaitas, kurias subjektai turėjo parengti ir pateikti duomenis į viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (toliau – VSAKIS) iki kovo 15 d. Savivaldybės metinis konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys VSAKIS pateiktas

¹ LR Vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 27 str. 9 d.

² LR Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais).

³ LR Biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 37 str. 3 d.

⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

⁵ LR Biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 27 str. 3 p. ir 35 str. 4 p.

⁶ LR Biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 7 str.

⁷ LR Buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 3 str. 4 p.

⁸ Patvirtinta LR Finansų ministro 2018 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 1K-33 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektų patvirtinimo.

nustatytu terminu – 2018 m. gegužės 31 d. Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniai teikiami Finansų ministerijai ir Savivaldybės tarybai.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės 2017 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų ir Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama audito išvadoje, kuri teikiama Savivaldybės tarybai. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti priede „Audito apimtis ir metodai“ (22 psl.).

AUDITO REZULTATAI

Pastebėjimai ir rekomendacijos subjektams pateikti finansinių auditų ir audito procedūrų ataskaitose bei raštuose (duomenys pateikti ataskaitos 2 priede).

1. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių vertinimas

1.1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teisingumas

Parengtą 2017 m. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį tikrinome ir analizavome šiais aspektais: ataskaitų loginius ryšius, pateiktas sumas, tarpusavio sandorių eliminavimą, konsolidavimo įrašus, privalomos informacijos atskleidimą aiškinamajame rašte.

Išanalizavus nesuderintų sandorių detalizavimo pažymą, stornavimo operacijų ir rankinių įrašų žurnalo įrašus, nustatyta, kad įrašai padaryti dėl finansavimo sumų pergrupavimo nepiniginiam turtui ir kitoms išlaidoms pateikimo, dėl finansavimo sąnaudų eliminavimo pagal atskirus segmentus. Rankiniai įrašai atlikti korektiškai. Konsolidavimo kontrolės bendrosios ataskaitos (detalios) metinės (K-KBA-B-KK-M) duomenys sutampa su kitų susijusių kontrolės ataskaitų duomenimis, ataskaitoje gauti kontrolės ryšiai yra geri, neatitikimų nenustatyta.

2017 metų Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenys visais reikšmingais atžvilgiais parodo tikrą ir teisingą į Savivaldybės grupę įtrauktų viešojo sektoriaus subjektų finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, išskyrus tai, kad į ataskaitų rinkinį sukonsoliduotose žemesniojo lygio viešojo sektoriaus subjektų finansinėse ataskaitose nustatėme neištaisytų duomenų iškraipymų ir sumų, kurių teisingumo negalėjome patvirtinti.

Vertinome žemesniojo lygio metinių finansinių ataskaitų rinkinių duomenis, jų atitiktį apskaitos registrų duomenims ir likučių 2017-12-31 teisingumą (Savivaldybės administracijos, įskaitant seniūnijas, 9 kontroliuojamų subjektų ir Iždo). Šių subjektų turtas sudaro 101 649,3 tūkst. Eur arba

84,1 proc. nuo viso turto pagal Savivaldybės konsoliduotos Finansinės būklės ataskaitos 2017-12-31 duomenis.

Nustatytos klaidos ir jų priežastys

1. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme⁹ įtvirtinta, jog apskaitos duomenys turi būti pagrindžiami turto ir įsipareigojimų inventorizavimo duomenimis. Viena iš svarbiausių kontrolės priemonių finansinių ataskaitų duomenų teisingumo užtikrinimui yra kokybiškas metinės inventorizacijos atlikimas. Audito metu nustatėme, kad daugelyje subjektų materialinių vertybių inventorizacija formali, atliekama nesilaikant inventorizacijos taisyklių ir tai turėjo įtakos finansinių ataskaitų duomenų teisingumui arba negalėjome patvirtinti jų teisingumo. Netinkamo inventorizacijos atlikimo pavyzdžiai:

- subjektuose neinventorizuojami darbuotojų nepanaudotų atostogų likučiai, o atostogų kaupiniai skaičiuojami pagal apskaitos programose turimą informaciją;
- inventorizacijos metu nevertinama turto būklė, panaudojimo galimybės, nuvertėjimas;
- inventorizavimo aprašuose sutikrinimo žiniaraščiuose inventorizuojamų objektų pavadinimai nurodyti netiksliai (nenurodyta markė, baldų komplektų sudėtis, antivirusinių programų pavadinimai ir kt.), nurodyta inventorizuota kompiuterinė sistema Win 7 Pro 1 vnt., o faktiškai įstaigoje eksploatuojami kompiuteriai 6 vnt.;
- ilgalaikio turto inventorizavimo aprašuose ilgalaikio turto atskiri vienetai be inventorinio numerio;
- turtas neinventorizuojamas pagal buvimo vietą, buhalterinės apskaitos sąskaitas;
- inventorizavimo aprašuose nenurodyta nusidėvėjusių ir nenaudojamų automobilių saugojimo vietos, jų būklė, nepateikta pastabų ir pasiūlymų dėl tolesnio jų naudojimo;

2. Vadovaudamiesi VSAFAS¹⁰, kiekvienų finansinių metų pabaigoje, prieš rengdami metines finansines ataskaitas, subjektai turi patikslinti nekilnojamųjų kultūros vertybių tikrąją vertę ir apskaitoje registruoti šio turto tikrosios vertės pokytį. Nustatėme, kad subjektai¹¹ netikslino apskaitoje užregistruotos šio turto vertės, todėl savivaldybės nekilnojamųjų kultūros vertybių vertė subjektų finansinėse ataskaitose pagal 2017-12-31 duomenis buvo atvaizduota neteisingai. Subjektai nekilnojamųjų kultūros vertybių tikrosios vertės nenustatė remiantis naujausiais to turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo vertinimo duomenimis, šį turtą apskaitė įsigijimo savikaina ir visiškai netikslino šio turto tikrosios vertės. Todėl finansinės būklės ataskaitoje (A.II.4 eil.) 1 931,18 tūkst. Eur, grynojo turto pokyčių ataskaitoje tikrosios vertės rezervo 893,1 tūkst. Eur teisingumo negalime patvirtinti. Be to, ankstesnio audito metu Savivaldybės administracijai rekomendavome išanalizuoti informaciją Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre apie nekilnojamojo kultūros paveldo objektus¹², esančius Tauragės rajono savivaldybės teritorijoje, ir imtis priemonių dėl jų įregistravimo apskaitoje. Rekomendacija neįgyvendinta.

⁹ LR Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais) 19 str. 9 dalis.

¹⁰ 12-asis VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, 63, 64, 65 p.

¹¹ Savivaldybės administracija, Tauragės krašto muziejus, Tauragės kultūros centras ir Tauragės moksleivių kūrybos centras.

¹² Nekilnojamųjų kultūros vertybių registre įregistruoti 286 objektai, esantys Tauragės rajono savivaldybėje, iš jų 86 objektai savivaldybės arba neaiškus savininkas.

3. Vadovaudamasi Finansų ministerijos patvirtintomis rekomendacijomis¹³ Savivaldybės administracija pagal butų administratoriaus patikslintą informaciją buhalterinėje apskaitoje užregistravo ilgalaikius įsipareigojimus 389,9 tūkst. Eur ir ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalį 14,7 tūkst. Eur, iš viso įsipareigojimų už suteiktus bankų kreditus 404,6 tūkst. Eur. Tačiau savivaldybės gyvenamosioms patalpoms renovuoti suteiktų ir negražintų kredito likučių 2017-12-31 Savivaldybės administracija neinventorizavo, likučiai su kredito įstaigomis (AB „Šiaulių bankas“, AB „Swedbank“) nesuderinti. Todėl finansinės būklės ataskaitos D.I eil. 404,6 tūkst. Eur, E.I eil. 389,9 tūkst. Eur ir E.II.1 eil. 14,7 tūkst. Eur sumų teisingumo negalime patvirtinti.

4. Dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo klaidų ir dėl netinkamo darbuotojų nepanaudotų atostogų likučių inventorizavimo subjektuose, negalime patvirtinti sukauptų gautinų sumų (C.III.5 eil.) 100,5 tūkst. Eur ir ir atitinkamai sukauptų mokėtinų sumų (E.II.10 eil.) teisingumo.

5. Dėl netinkamo asignavimų planavimo ir nepakankamos vidaus kontrolės subjektai apskaitoje neužregistravo įsigyto ar kuriamo ilgalaikio turto už 39,1 tūkst. Eur¹⁴. Neužregistruotas ilgalaikis turtas nebuvo įvestas į eksploataciją ir nebuvo skaičiuojamas jo nusidėvėjimas ir amortizacija. Finansinėse ataskaitose nurodyta sumažinta ilgalaikio turto vertė, padidintos pagrindinės veiklos pajamos ir sąnaudos.

Dėl vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitos

Ilgalaikio turto grupėje „Infrastruktūra ir kiti statiniai“ apskaityti savivaldybės vietinės reikšmės keliai ir gatvės. Apskaitoje dar yra užregistruotų vietinės reikšmės kelių ir gatvių simboline 1 euro verte (723 vnt.). Jų kadastriniai matavimai ir įteisinimas vykdomas pagal grafiką¹⁵, kuriame numatyta procesą baigti 2020 m. Tačiau stebint proceso eigą manome, kad tai nebus įgyvendinta, nes dėl ribotų finansinių galimybių ir žmogiškųjų išteklių nuo 2017 m. pradžios sutvarkyti 54 vnt. kelių (gatvių), šiais metais dar planuojama sutvarkyti 35 vnt. Dėl šių aplinkybių savivaldybės ilgalaikio turto vertė neparodo tikro vaizdo. Teisės aktais nustatyta, kad turto užregistravimas apskaitoje 1 euro verte galimas pirminio pripažinimo momentu, vėliau svarbu turtą apskaityti tikrąja verte. Galimi įvairūs būdai tikrajai vertei nustatyti, vienas iš jų – subjekto vadovas gali sudaryti komisiją turto tikrajai vertei VSAFAS nurodytais atvejais nustatyti, tai numatyta Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklėse¹⁶. Siekiant užtikrinti duomenų tikslumą, būtina naujai parengti ir patvirtinti Savivaldybės tarybos sprendimu vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą. Kaip informavo Savivaldybės administracijos vadovybė yra Geodezijos ir GIS skyriaus vyr. specialistui

¹³ LR finansų ministerijos Audito, apskaitos ir nemokumo valdymo departamento 2017-11-06 patvirtintas rekomendacijas Nr. TR-6/2017-12 „Dėl savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių gyvenamųjų patalpų atnaujinimo, įgyvendinant daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą, išlaidų ir valstybės paramos buhalterinės apskaitos“.

¹⁴ Mažonų seniūnija – bendrabučio pastato esminio pagerinimo darbų 27,8 tūkst. Eur, Savivaldybės administracija – muziejaus kieme įrengto istorinio šulinio 6,9 tūkst. Eur, Sporto centras - transportuojamų tribūnų 4,4 tūkst. Eur.

¹⁵ Patvirtintas Administracijos direktoriaus 2012-09-21 įsakymu Nr. 5-1103 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių inventorizavimo plano patvirtinimo“.

¹⁶ LR Finansų ministro 2005- įsakymas Nr. 1K-170 (su vėlesniais pakeitimais), 19.9 p.

nustatyta užduotis 2018 metams „Parengti vietinės reikšmės viešųjų ir vidaus kelių duomenų bazę, bendradarbiaujant su Statybos skyriumi“. Atkreipiame dėmesį, kad papildytose Inventorizacijos taisyklėse¹⁷ nurodyta „Kelių inventorizavimo apraše nurodomas kelio numeris, kelio pavadinimas ir kelio ilgis pagal valstybinės reikšmės kelių sąrašą arba atitinkamos savivaldybės vietinės reikšmės kelių sąrašą pateiktus duomenis“.

Ankstesnio audito metu pastebėjome, kad Savivaldybės biologinio turto apskaitoje duomenų apie valstybinės miško žemės sklypus ir medynus nėra. Nors protokolinis sprendimas „Dėl miesto miškų priskyrimo valdyti patikėjimo teise“¹⁸ yra priimtas ir parengtos valstybinių miškų schemos, kaip informavo Savivaldybės administracijos specialistai procesas dėl valstybinės miško žemės sklypų ir medynų priskyrimo ir perdavimo valdyti patikėjimo teise Savivaldybei nėra užbaigtas ir tebevyksta. 2017 metais niekas nepasikeitė.

1.2. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio teisingumas

Savivaldybės 2017 m. konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą, ir atitinka Finansų skyriaus ir asignavimų valdytojų duomenis. Išskyrus tai, kad:

Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaitoje (forma Nr. 1-sav.) 24 eil. nurodytos 341,0 tūkst. Eur sumažintos Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos, nes 2017 m. Savivaldybės biudžetas patikslintas ne visomis savivaldybės įstaigų gautomis ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšomis¹⁹;

Biudžeto vykdymo ataskaitoje (forma Nr. 2-sav) 22 eil. nenurodytos apmokėjimo ekspertams ir konsultantams išlaidos 77,2 tūkst. Eur dėl netinkamo asignavimų planavimo ir jų panaudojimo;

Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitoje (forma Nr. 4) nurodytas sumažintas 41,5 tūkst. Eur kreditinis įsiskolinimas tiekėjams iš ES finansinės paramos lėšų. Tačiau tai neturi reikšmingos įtakos Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų duomenims.

Savivaldybės administracijos Finansų skyrius, rengdamas Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, remiasi Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų jai pateiktų žemesnio lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių²⁰ duomenimis ir į Savivaldybės biudžetą gautų pajamų apskaitos

¹⁷ LR Vyriausybės 2017-12-18 nutarimas Nr. 105 „Dėl LR Vyriausybės 1999-06-03 nutarimo Nr. 719 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“.

¹⁸ Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Tauragės ir Pagėgių skyriaus 2013-03-05 protokolai Nr. 34 PRT-(14.34.6)-13 „Dėl miesto miškų priskyrimo valdyti patikėjimo teise posėdžio protokolo“

¹⁹ LR 2017 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo (2016-12-22 Nr. XIII-177) 4 str. „Valstybės biudžeto dotacijų savivaldybių biudžetams paskirstymas ir pervedimas“ 4 d. nurodyta, kad Savivaldybės, atsižvelgdamos į iš valstybės institucijų ir įstaigų gautas dotacijas ir įskaitant Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, atitinkamai patikslina savo patvirtintus biudžetus.

²⁰ Rinkinių sudėtis patvirtinta LR Finansų ministro 2008-12-31 įsakymu Nr. 1K-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių ir formų patvirtinimo“ su vėlesniais pakeitimais.

duomenimis – Savivaldybės išdo rengiamomis ataskaitomis. Taigi, Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų teisingumas priklauso ne tik nuo Finansų skyriaus tvarkomos apskaitos, bet ir nuo asignavimų valdytojų parengtų ataskaitų teisingumo.

Audito metu patikrinome 9 savivaldybės subjektų, kurių vadovai yra asignavimų valdytojai, parengtus ir Finansų skyriui pateiktus 2017 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius²¹, visų grupės subjektų mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitas ir Savivaldybės išdo rengiamas ataskaitas bei atlikome pagrindines audito procedūras atrinktuose subjektuose.

2 lentelė. Subjektų žemesniojo lygio BVA ataskaitų duomenys

Asignavimų valdytojas	Asignavimai (tūkst. Eur)			Panaudoti asignavimai (proc.)	Nustatyti duomenų iškraipymai BVA (taip; ne)	
	Patvirtinti	Patikslinti	Panaudoti		6	7
1	2	3	4	5=4/3*100	6	7
1. Savivaldybės administracija	12821,3	17802,8	15890,01	89,3	taip	
2. Tauragės socialinių paslaugų centras	419,5	483,8	471,0	97,4	taip	
3. Skaudvilės specialioji mokykla	706,6	720,8	720,8	100,0	taip	
4. Žalgirių gimnazija	927,5	985,7	985,7	100,0		ne
5. Skaudvilės gimnazija	797,3	898,4	898,1	100,0		ne
6. Batakių pagrindinė mokykla	325,7	385,7	385,7	100,0		ne
7. Tarailių progimnazija	563,8	601,0	587,8	97,8	taip	
8. „Aušros progimnazija“	439,7	510,2	501,9	98,4	taip	
9. Gaurės pagrindinė mokykla	372,6	405,4	405,2	100,0		ne
Iš viso audituota:	17374,0	22793,8	20846,2	x	x	x

Visų audituotų subjektų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai parengti pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus ir visais reikšmingais atžvilgiais teisingai atspindi visas įvykusias ūkines operacijas ir sąskaitų likučius. Tačiau įstaigos nesilaikė Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos²², t. y. dalį biudžeto asignavimų suplanavo, panaudojo ir išlaidas apskaitė bei nurodė Biudžeto vykdymo ataskaitoje pagal netinkamus išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius:

- 22 eil. nenurodytos apmokėjimo ekspertams ir konsultantams (teisinės ir buhalterinės apskaitos konsultavimo paslaugos) išlaidos ir 77,2 tūkst. Eur²³ suma padidintos kitų paslaugų išlaidos;
- 56 eil. 99,4 tūkst. Eur sumažintos socialinės paramos pinigais išlaidos, nes dantų protezavimo išlaidoms kompensuoti panaudotos lėšos nurodytos 25 eil. kitos paslaugos;

²¹ Žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitas: formą Nr. 1 „Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti ataskaita“, formą Nr. 2 „Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita“, formą Nr. 3 „Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų ataskaita“, formą Nr. 4 „Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita“.

²² Patvirtinta LR Finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

²³ Savivaldybės administracija: teisinės paslaugos 45,9 tūkst. Eur, buhalterinės apskaitos konsultavimo paslaugos – 30,5 tūkst. Eur; Socialinių paslaugų centras – teisinės paslaugos 0,8 tūkst. Eur.

- 20 eil. 39,1 tūkst. Eur padidintos ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto išlaidos, nes skirtos lėšos panaudotos ilgalaikio turto įsigijimui ar jo esminiam pagerinimui²⁴ ir taip nurodytos sumažintos materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos 66 eil., apskaitoje neužregistruotas ilgalaikis turtas.

Nustatyti iškraipymai kiekybiškai reikšmingos įtakos Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui neturi, tačiau gali būti svarbūs informacijos vartotojui, pavyzdžiui, išlaidos konsultantams ir ekspertams.

2. 2017 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo rezultatai

2.1. Savivaldybės biudžeto pajamos

Savivaldybės taryba patvirtino²⁵ 2017 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planą – 33 002,4 tūkst. Eur. Vėlesniais Savivaldybės tarybos sprendimais 2017 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planas buvo tikslintas aštuonis kartus. Daugiausia pajamų pokyčiui įtakos turėjo valstybės biudžeto skiriamų dotacijų, ES paramos lėšų bei pajamų už prekes ir paslaugas pakeitimai. Patikslintas 2017 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planas be skolintų lėšų sudarė 37 015,0 tūkst. Eur.

Per metus biudžeto pajamų gauta 38 136,5 tūkst. Eur, arba 1 121,5 tūkst. Eur daugiau, nei planuota, patikslintas pajamų planas įvykdytas 103,0 proc. (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Duomenys apie 2016-2017 metų Savivaldybės biudžeto pajamų plano vykdymą

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	(tūkst. Eur)					
		Vykdymas 2016 m.		2017 m.		Vykdymas 2017 m.	
		Suma	proc.	Patikslintas planas	Įvykdymas	Suma	proc.
1.	Mokesčiai, iš jų:	17 509,8	105,2	18 181,0	18 886,5	705,5	103,9
1.1	<i>pajamų mokestis</i>	15 301,5	104,9	15 903,0	16 620,8	717,8	104,5
1.2	<i>turto mokesčiai</i>	1 097,6	111,2	1 213,0	1 196,0	-17,0	98,6
1.3	<i>prekių ir paslaugų mokesčiai</i>	1 110,7	104,4	1 065,0	1 069,7	4,7	100,4
2.	Dotacijos	14 424,2	99,7	17 566,2	17 461,3	-104,9	99,4
3.	Kitos pajamos	1 184,2	110,5	1 090,0	1 466,6	376,5	134,5
4.	Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos	205,3	67,5	177,8	322,2	144,4	181,2
	Visi mokesčiai, dotacijos, pajamos ir sandoriai	3 3323,5	102,6	37 015,0	38 136,5	1 121,5	103,0
	Skolintos lėšos	2 476,3		484,9	484,9		
	Metų pradžios lėšų likutis	1 110,8		1 651,0	1 651,0		
	IŠ VISO	36 910,6					

Šaltinis - 2016 ir 2017 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

²⁴ Savivaldybės administracija 6,9 tūkst. Eur; Sporto centras 4,4 tūkst. Eur, Mažonų seniūnija 27,8 tūkst. Eur.

²⁵ Savivaldybės tarybos 2017-02-01 sprendimas Nr. 1-21 „Dėl 2017 metų Tauragės rajono savivaldybės biudžeto patvirtinimo“

Didžiausią mokesčių pajamų dalį (88,0 proc.) sudaro gyventojų pajamų mokestis. Planas įvykdytas 104,5 proc., gauta 717,8 tūkst. Eur viršplaninių pajamų, lyginant su 2016 m., šio mokesčio gauta 1319,3 tūkst. Eur daugiau. Biudžeto pajamų planas įvykdytas pagal visas rūšis, išskyrus turto mokesčius, įvykdymas - 98,6 proc.

2017 metais Savivaldybės tarybos sprendimais buvo suteikta mokesčių ir rinkliavų lengvatų iš viso už 239,0 tūkst. Eur. (2016 m. 234,2 tūkst. Eur). Iš jų: žemės mokesčio – 132,1 tūkst. Eur, valstybinės žemės nuomos mokesčio – 43,7 tūkst. Eur, mokesčio už verslo liudijimą – 37,2 tūkst. Eur, nekilnojamojo turto mokesčių – 4,6 tūkst. Eur ir vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą – 21,4 tūkst. Eur.

Pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos Savivaldybės administracijai pateiktus duomenis²⁶ mokesčių mokėtojų įsiskolinimas savivaldybės biudžetui neigiamas (-324,5 tūkst. Eur), ataskaitoje nurodyta 413,1 tūkst. gyventojų pajamų mokesčio permoka, tai reiškia, kad Savivaldybei 2017 metais per daug priskaičiuota ir pervesta gyventojų pajamų mokesčio. Vertinant tai, kad eilę metų buvo fiksuojama gyventojų skola biudžetui ir 2016 metų pabaigoje buvo 459,3 tūkst. Eur gyventojų pajamų mokesčio įsiskolinimas, ataskaitoje nurodyta gyventojų pajamų mokesčio permoka abejotina. Savivaldybės administracija kreipėsi į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl paaiškinimo, bet atsakymo audito metu negavo. UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centro duomenimis²⁷, gyventojų ir juridinių asmenų vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą įsiskolinimas – 209,0 tūkst. Eur, lyginant su 2016 m. pabaiga, padidėjo 9,1 proc.

Valstybės biudžeto dotacijos ir Europos sąjungos finansinės paramos lėšos sudarė 45,7 proc. visų biudžeto pajamų, iki metų pabaigos nepanaudojus 77,4 tūkst. Eur tikslinės paskirties dotacijų, jos buvo grąžintos valstybės institucijoms ir įstaigoms, iš kurių jos buvo gautos, ir šia suma buvo sumažintos biudžeto pajamų įplaukos.

2.2. Savivaldybės biudžeto išlaidos

Savivaldybės tarybos patvirtintame¹⁷ 2017 metų Savivaldybės biudžete numatyta 33 002,4 tūkst. Eur asignavimų. Metų eigoje asignavimų planas buvo keičiamas ir asignavimai padidinti 6 148,5 tūkst. Eur. Savivaldybės biudžeto įvykdymo ataskaitos (forma Nr. 1-sav.) duomenimis 2017 m. biudžeto išlaidų patikslintas planas įvykdytas 94,6 proc. ir panaudota 2104,7 tūkst. Eur asignavimų mažiau nei buvo suplanuota. Asignavimų panaudojimo duomenys pateikiami 4 lentelėje:

²⁶ VMI surinktų ir apskaičiuotų administruojamų mokesčių ar įmokų pajamų ataskaita už 2017 m 4 ketvirtį 2018-02-09 Nr. (20.2-06)-RMA-.

²⁷ UAB Tauragės regiono atliekų tvarkymo centro apskaičiuotos vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą pajamų ataskaita už 2017 m. 4 ketvirtį 2018-01-22 be numerio.

4 lentelė. Duomenys apie 2016-2017 metų Savivaldybės biudžeto asignavimų plano vykdymą (tūkst. Eur)

Eil. Nr.	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	2016 m. vykdymas		2017 m. vykdymas		
		Įvykdyta	%	Patikslinti asignavimai	Įvykdyta	%
1.	Bendros valstybės paslaugos	2805,4	94,9	3055,4	2850,9	93,3
2.	Gynyba	33,4	99,4	31,5	31,3	99,4
3.	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	475,5	99,8	506,9	505,7	99,8
4.	Ekonomika	3892,5	98,9	6288,4	6025,3	95,8
5.	Aplinkos apsauga	1787,6	94,9	3014,2	2559,7	84,9
6.	Būstas ir komunalinis ūkis	1070,5	98,3	1292,8	1347,1	104,2
7.	Sveikatos apsauga	530,7	96,9	603,7	599,1	99,2
8.	Poilsis, kultūra ir religija	2569,2	98,7	3577,3	2758,6	77,1
9.	Švietimas	14079,4	99,1	14675,5	14558,4	99,2
10.	Socialinė apsauga	4808,0	95,3	5620,3	5325,2	94,7
	Iš viso:	32052,2	97,8	38 666,0	36 561,3	94,6
	Finansinių įsipareigojimų vykdymas (paskolų grąžinimas)	3031,8	318,5	484,9	484,9	100,0
	Finansinio turto įsigijimo išlaidos	175,6	100,0	-	-	-

Šaltinis- 2016 ir 2017 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai.

Savivaldybės biudžeto 2017 m. išlaidų apimtis lyginant su 2016 m. išlaidomis padidėjo 4 509,1 tūkst. Eur arba 14,1 proc. Ženkiausiai didėjo išlaidos ekonomikai (54,8 proc.), aplinkos apsaugai (43,2 proc.), būsto ir komunaliniam ūkiui (25,8 proc.). Pagal išlaidų struktūrą daugiausia lėšų skiriama švietimui (39,3 proc.) ir ekonomikai (16,3 proc.).

Analizuodami asignavimų panaudojimą pagal programas ir aiškindamiesi asignavimų nepanaudojimo priežastis nustatėme, kad daugiausia asignavimų pagal patikslintą planą nepanaudota:

- Sporto ir kultūros ugdymo programai – 705,3 tūkst. Eur arba 21,6 proc., nes dėl teisminių procesų nepradėta baseino statyba;

- Tauragės rajono plėtros projektų valdymo programai - 671,1 tūkst. Eur (pagal pasirašytas finansavimo sutartis gauti avansiniai mokėjimai, o atliktų darbų ar įsigyto turto apimtys mažesnės)²⁸;

- Savivaldybės valdymo programai – 203,1 tūkst. Eur, iš jų 109,1 tūkst. Eur priemonei „savivaldybės pastatų ir kitų objektų remontas, materialinės bazės atnaujinimas“ (rangovas vėlavo atlikti lifto įrengimo darbus).

Biudžeto lėšų likutis audituojamo laikotarpio pradžioje buvo 1651,0 tūkst. Eur, laikotarpio pabaigoje – 3226,2 tūkst. Eur, padidėjo 1,9 karto. Biudžeto lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje biudžeto vykdymo ataskaitoje (forma 1-sav.) nurodytas teisingas.

²⁸ Nepanaudotų ES lėšų likučiai banko sąskaitose 2017-12-31 782,5 tūkst. Eur.

2.3. Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai ir mokėtinos sumos

Savivaldybės biudžeto skoliniai įsipareigojimai ir mokėtinos sumos²⁹ 2017 gruodžio 31 d. sudarė 4 399,2 tūkst. Eur, lyginant su 2016 m. pabaiga, padidėjo 161,9 tūkst. Eur, arba 3,8 proc. Nesilaikoma 2017 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo³⁰ reikalavimo, kad 2018 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas turi būti ne didesnis už 2017 m. sausio 1 d. įsiskolinimą. Įsiskolinimų, kurių vykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienas, nėra.

Savivaldybės negrąžintų paskolų likutis 2017 m. pradžioje buvo 3 830,8 tūkst. Eur. Per 2017 m. grąžinta paskolų 484,9 tūkst. Eur, sumokėta palūkanų 31,7 tūkst. Eur. Negrąžintų paskolų likutis metų pabaigai – 3 830,8 tūkst. Eur. Savivaldybės taryba yra priėmusi sprendimus kontroliuojamiems subjektams suteikti garantijas, prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl savivaldybės kontroliuojamų įmonių prisiimtų įsipareigojimų sudaro 853,8 tūkst. Eur.

3. Biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas

Biudžetinių įstaigų įstatyme³¹ nurodyta įstaigos vadovo pareiga užtikrinti racionalų ir taupų lėšų bei turto naudojimą, veiksmingą biudžetinės įstaigos vidaus kontrolės sistemos sukūrimą, jos veikimą ir tobulinimą.

3.1. Darbo apmokėjimo sistema savivaldybės įstaigose tobulintina

Nuo 2017 m. vasario 1 d. įsigaliojus Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymui³² biudžetinės įstaigos privalėjo parengti ir patvirtinti darbuotojų pareigybių sąrašus, pasitvirtinti darbo apmokėjimo sistemą, patikslinti darbo sutartis pagal naujas apmokėjimo sąlygas.

Audito metu nustatėme, kad darbo apmokėjimo sistema savivaldybės biudžetinėse įstaigose patvirtinta su trūkumais:

- nedetalizuoti pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai pagal profesinio darbo patirtį metais, neaiškiai išreikšti kriterijai, kaip pastovioji alga nustatoma konkrečiai pareigybei, kiekvienai pareigybei nedetalizuoti galimi taikyti koeficientai nuo mažiausio iki didžiausio;
- netinkamai nustatyti pareigybių lygiai pagal darbuotojų grupes;
- netinkamai nurodytos vyriausiųjų buhalterių funkcijos;
- metų eigoje darbuotojams pareiginės algos koeficientai buvo tikslinami keletą kartų, nenurodant kriterijų ir motyvų;

²⁹ Šaltinis Savivaldybės ataskaitos 2017 m. gruodžio 31 d.: Mokėtinų ir gautinų sumų (forma Nr. 4); Skolinių įsipareigojimų 2017 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3-sav.)

³⁰ 2017 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatymas, 2016-12-22 Nr. XIII-177, 13 str. 3 d.

³¹ LR Biudžetinių įstaigų įstatymas 1995-12-15 Nr. I-1113 (su vėlesniais pakeitimais), 9 str.

³² LR Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas, 2017-01-17 Nr. XIII-198.

- susitarimai dėl papildomo darbo neįforminti darbo sutartyse pagal darbo kodekso reikalavimus;

- patvirtintose darbo apmokėjimo sistemose nenumatyta materialinių pašalpų skyrimo tvarka arba nėra nustatyti skiriamos paramos dydžio nustatymo kriterijai.

Be to, įstaigos nesilaikė Teisėkūros pagrindų įstatymo³³ nuostatų, nes tiek darbo apmokėjimo sistema, tiek darbuotojams pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus nustatė atgaline data pažeidžiant teisės principą, kad įstatymas atgal negalioja ir individualiame teisės akte negalima nurodyti atgalinę jo taikymo datą.

Ir taip savivaldybės įstaigose neužtikrinamas darbuotojų darbo apmokėjimo bei kitų garantijų skaidrumas, aiškumas bei lėšų naudojimo racionalumas. Šiuo klausimu pasigendama iš Savivaldybės administracijos koordinavimo bei metodinio vadovavimo pavaldžioms įstaigoms, nes vienodoms pareigybėms įstaigose (pavyzdžiui vyriausi buhalteriai, direktorių pavaduotojai ūkio reikalams ir kt.) nustatomi skirtingi kvalifikaciniai reikalavimai ir skirtingi pareigybių lygiai.

Audito metu subjektams rekomendavome patikslinti patvirtintas darbo apmokėjimo sistemas, peržiūrėti pareigybių sąrašus, darbuotojams nustatytas funkcijas ir darbo apmokėjimo sąlygas. Subjektai atsižvelgė į teiktas rekomendacijas ir jas įgyvendino.

3.2. Mokyklinių autobusų naudojimo kontrolė su trūkumais

Tauragės rajono savivaldybės mokyklinių autobusų naudojimas reglamentuotas Savivaldybės tarybos patvirtintu aprašu³⁴. Mokyklinius autobusus turi 14 švietimo įstaigų, iš jų 3 įstaigos yra sudariusios paslaugų (kompleksinės mokinių vežimo ir mokyklinio autobuso techninio aptarnavimo) sutartis³⁵ su UAB Tauragės autobusų parku ir tai nėra reglamentuota aukščiau nurodytame apraše. Atlikę mokyklinių autobusų panaudojimo išlaidų analizę, nustatėme, kad pagal sudarytas paslaugų sutartis išlaidos 1 km dvigubai didesnės nei vidutinės kitų mokyklinių autobusų 1 km išlaidos. Įvertinant tai, kad pagal paslaugų sutartis eksploatuojami 3 naujausi mokykliniai autobusai ir jiems nereikalingas remontas, tokių paslaugų ekonominė nauda abejotina. Savivaldybės administracijai tikslinga būtų atlikti centralizuotą mokyklinių autobusų techninės priežiūros ir remonto paslaugos pirkimą, taip sumažinant administracinę naštą mokyklų vadovams ir siekiant išvengti Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimų, kurie audito metu nustatyti subjektuose. Pažymėtina, kad Savivaldybės administracijos direktorius buvo sudaręs viešojo pirkimo komisiją mokyklinių autobusų techninės priežiūros ir remonto paslaugai pirkti³⁶, tik dėl nežinomų aplinkybių komisija darbo neatliko.

³³ Teisėkūros pagrindų įstatymas, 2012-09-15, Nr. XI-2220;

³⁴ Savivaldybės tarybos 2015-07-29 sprendimas Nr. 1-196 „Dėl Tauragės rajono mokyklinių autobusų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³⁵ 2016-10-03 Nr.10-44/BR-20; 2017-10-20 Nr. 10-118/PS-2012; Pušelės 2017-09-18 Nr. 10-97; 2012-12-01 Nr. 10-129.

³⁶ 2017-08-24 įsakymas Nr. 5-1034 „Dėl viešojo pirkimo komisijos sudarymo“.

Audito metu mokyklose nustatėme patvirtinto aprašo nesilaikymo atvejų: nesuderinti su Savivaldybės administracija mokyklinio autobuso maršrutai, vežant mokinius į pažintines keliones-ekskursijas ar į mokinių saviraiškos renginius, nenustatytos vairuotojo ir mokinius lydinčio asmens pareigos. Švietimo įstaigose netinkamai parengti autobuso naudojimo kontrolės, saugojimo, atsakomybės, kelionės lapų pildymo reikalavimai. Nepakankama transporto panaudojimo vidaus kontrolė, nes kelionės lapai pildomi formaliai, ne visais atvejais už važiuotus kilometrus pasirašė važiuavęs asmuo, nėra fiksuojami spidometro duomenys (rida) kelionės pradžioje bei pabaigoje, per mėnesį pildomas tik vienas autobuso kelionės lapas, įrašoma kiek kilometrų nuvažiuota, nefiksuojant autobuso ridos.

Biudžetinėse įstaigose naudojami kelionės lapai, kaip automobilių ridos ir kuro sunaudojimo kontrolės priemonė, yra neefektyvi ir jų pildymas sudaro administracinę naštą. Galėtų būti taikomi efektyvesni kontrolės būdai (pvz., GPS ataskaitos). Geros praktikos pavyzdys - Savivaldybės administracijoje įdiegta GPS ataskaitų sistema.

3.3. Netinkamas prekių ir paslaugų pirkimas, nevykdoma sutarčių kontrolė

Nesilaikoma Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų

Audito metu vertinome ar asignavimai prekėms, paslaugoms ir darbams panaudoti vadovaujantis teisės aktais. Nustatėme, kad biudžetinės įstaigos organizuodamos prekių, paslaugų ar darbų viešuosius pirkimus nesilaiko lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principų:

- Tarailių progimnazija dirbtinai riboja maitinimo paslaugos teikėjų konkurenciją, nes nepakvietė nei vienos Tauragės rajono savivaldybėje veikiančios maitinimo įmonės teikti pasiūlymus, neatsižvelgė į tai, kad tiekėjų siūloma ikimokyklinio ugdymo vaikams maisto produktų kaina 0,01 Eur didesnė už Savivaldybės tarybos³⁷ patvirtintą normą ir kad siūloma maisto gamtinimo išlaidų kaina 0,54 Eur yra per didelė;
- Skaudvilės gimnazija nustatydamas pirkimo sąlygas dirbtinai riboja tiekėjų konkurenciją nurodydamas, kad kurą gali teikti tik konkrečioje teritorijoje esantis tiekėjas;
- Skaudvilės specialioji mokykla neapskaičiavusi visos bendrabučio patalpų einamojo remonto darbų vertės atliko atskirus pirkimus ir pasirinko netinkamą pirkimo būdą – neskelbiamą apklausą, kuri galima, jei numatoma pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 10,0 tūkst. eurų (be PVM);
- Skaudvilės specialioji mokykla nesilaikė žymėto dyzelino pirkimo sutartyje nustatytos pirkimo vertės ir ją viršijo 5,8 karto; sudarytose transporto priemonių remonto ir priežiūros

³⁷ Maitinimo normos patvirtintos Tauragės r. sav. tarybos 2015-10-14 sprendimu Nr. 1-275 „Dėl Tauragės r. sav. Švietimo įstaigų vaikų maitinimo normų, patiekalų gamybos išlaidų, ugdymo bei kitų reikmių tenkinimo mokesčio nustatymo“ 1 p.;

paslaugos sutartyse nenurodė paslaugų įkainių ir atsarginių dalių kainos, nenustatė sutarčių galiojimo termino;

- Savivaldybės administracija pirkdama teisinės paslaugas nesilaikė pirkimo sutartyje³⁸ nustatytos pirkimo vertės ir ją viršijo 42,7 proc. (sutarties vertė 24,2 tūkst. Eur);
- Įstaigos sudarytų sutarčių nepaskelbė CVP IS priemonėmis ir taip nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 18 str. 11 d. reikalavimų.

Įstaigų viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos aprašai tobulintini, nes juose nereglamentuotos viešųjų pirkimų inicijavimo, sutarčių sudarymo ir vykdymo kontrolės procedūros, nenustatyta maksimali pirkimų, kuriuos atlieka viešųjų pirkimų organizatorius, o kuriuos – pirkimų komisija, vertė.

Ne visais atvejais įsigyjamų teisinių paslaugų poreikis ir nauda pamatuojami bei akivaizdūs

Kasmet Savivaldybės administracija perka teisinės paslaugas (2016 m. įsigijo paslaugų už 16,4 tūkst. Eur., 2017 m. - už 45,9 tūkst. Eur). Ekspertinių, konsultacinių paslaugų įsigijimas nėra ydingas pats savaime, tačiau audito metu nustatėme, kad užsakomos nesudėtingos teisinės paslaugos, kurias pagal priskirtas funkcijas turėtų atlikti įstaigos specialistai. Suteiktų konsultacijų pavyzdžiai:

Situacijų analizė ir konsultacija dėl komitetų posėdžių eigos; Konsultacijos dėl galimos rizikos, jog tarybos sprendimas bus apskūstas teismui; Teisinės galimybės organizuoti savivaldybės tarybos posėdžius nuotoliniu būdu; Konsultacijos dėl gyventojų skundų pagrįstumo; Tarybos veiklos reglamento pakeitimo rengimas; Konsultacijos dėl skolinimosi limitų; Apšvietimo modernizavimo projekto įgyvendinimo teisių galimybių analizė; Įsakymų dėl vairuotojo pareigybės naikavimo, įspėjimų dėl darbo sutarčių nutraukimo parengimas ir kt.).

Savivaldybės administracijos atstovų nurodytos paslaugų įsigijimo priežastys – darbuotojų ar jų kompetencijos trūkumas, didelis darbuotojų krūvis leidžia daryti išvadą, kad tikslinga ir reikalinga peržiūrėti veiklos procesus.

Atkreipiame dėmesį, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba antikorupcinio vertinimo išvadoje „Dėl teisinių paslaugų pirkimų“³⁹ teikė pastabą, kad „sprendimas pasitelkti teisinės paslaugas teikiančius subjektus turėtų būti priimamas tik realiai įvertinus ar reikiamų teisinių paslaugų negali atlikti įstaigos teisininkai ir esant tam tikriems pagrįstiems atvejams, pavyzdžiui tarptautinio (didelės vertės) projekto įgyvendinimo kilę teisminiai ginčai, kuriuose reikalinga specifinė patirtis.“

3.4. Programų priemonių finansavimo ir įgyvendinimo problemos

➤ Priemonė „Savivaldybės pastatų ir kitų objektų remontas, materialinės bazės atnaujinimas ir plėtra“ (kodas 04.01.01.01.06)

Šiai priemonei 2017 m. patvirtinta 300,0 tūkst. Eur, metų eigoje tikslinant biudžetą papildomai skirta iš sutaupytų socialinių išmokų 358,0 tūkst. Eur asignavimų, panaudota 523,2 tūkst. Eur.

³⁸ 2016-11-23 sutartis Nr. 51S-932, sutarties vertė 24,2 tūkst. Eur.

³⁹ 2018 m. gegužės 3 d. raštas Nr. 4-01-3422, adresuotas valstybinėms institucijoms ir savivaldybėms.

Audito metu vertinome kaip kaupiama informacija apie lėšų poreikį, ar nustatyti lėšų skyrimo kriterijai ir prioritetai, ar asignavimai panaudoti pagal paskirtį, ar teisingai apskaitytos išlaidos ir užregistruotas turtas. Nustatėme, kad prašymai tenkinami be aiškių kriterijų ir prioritetų, kurie būtų siejami su Savivaldybės strateginio plano įgyvendinimu. Lėšos skiriamos praktiškai viskam: pastatų ir patalpų remontui, infrastruktūros objektams (aikštelių, vandentiekio trasų įrengimui, gatvių remontui ir asfaltavimui, gatvių apšvietimo įrengimui), sporto inventoriaus, kompiuterinės technikos ir net mobilaus telefono įsigijimui. Vienam smulkiam remontui (objektui) lėšos skiriamos per keletą kartų ir taip didinama administracinė našta lėšų skirstymo komisijai bei finansų ir apskaitos darbuotojams, neužtikrinama finansinės drausmės laikymasis viešųjų pirkimų ir darbų atlikimo srityje (prekės įsigijamos, darbai atliekami anksčiau nei skirti asignavimai). Pažymėtina, kad 18 proc. asignavimų (89,2 tūkst. Eur) Administracijos direktoriaus įsakymais paskirstyta metų pabaigoje gruodžio mėn. Netinkamo lėšų skyrimo pavyzdžiai:

Įstaiga	Objektas	Administracijos direktoriaus įsakymo data, Nr.	Skirta suma, Eur	Iš viso suma objektui, Eur
„Aušros“ pagrindinė mokykla	Aktų salės grindų remontas	2017-10-06 Nr.5-1236; 2017-10-26 Nr. 5-1314; 2017-12-27 Nr. 5-1587	2000,0 2000,0 2825,0	6825,0
Priešgaisrinė tarnyba	Sungailiškių ugniagesių komandos pastato stogo remontas	2017-09-14 Nr.5-1131; 2017-10-06 Nr. 5-1236; 2017-12-11 Nr. 5-1518	3000,0 2000,0 3235,0	8235,0
Tauragės miesto seniūnija	Tako įrengimas naujai suformuotame laidojimo kvartale Dunokų civilinėse kapinėse	2017-07-24 Nr. 5-911; 2017-10-26 Nr. 5-1314; 2017-12-11 Nr. 5-1518	5000,0 7000,0 945,0	12945,0
Žygeičių seniūnija	Gatvių apšvietimo įrengimas (Sartininkų k. Tylos ir Knygnešio g.)	2017-03-24 Nr. 5-367; 2017-10-06 Nr. 5-1236; 2017-12-11 Nr. 5-1518	5000,0 5000,0 8150,0	18150,0
Savivaldybės administracija	Šuliniui pilies kieme įrengti (atkurti)	2017-03-15 Nr. 1-77* 2017-05-19 Nr. 5-602	3321,0 3511,0	6832,0

*Pastaba. Lėšos skirtos Savivaldybės tarybos sprendimu

Analizuodami lėšų skyrimą nustatėme, kad ne visais atvejais asignavimai skiriami ir apskaitomi pagal tinkamą ekonominės klasifikacijos straipsnį: skiriama išlaidoms, o faktiškai įsigijamas ar sukuriamas ilgalaikis turtas. Išlaidų netinkamo planavimo pavyzdys:

Savivaldybės administracijos apskaitoje nebaigtos statybos sąskaitoje užregistruotas projektas „Bendrabučio pastato, Gramančios g.6 Pagramantėje, remonto darbai, įrengiant daugiafunkcinį centrą“ (vertė 15,1 tūkst. eur). Projekte numatyta rekonstrukcijos darbų vertė 324,7 tūkst. Eur. Tačiau rekonstrukcijos darbų pirkimą ir vykdymą organizuoja Mažonų seniūnija, lėšos iš biudžeto administracijos direktoriaus 2017-03-24 įsakymu Nr. 5-347 15,0 tūkst. Eur skirtos ilgalaikio materialiojo turto remontui, Savivaldybės tarybos 2017-11-29 sprendimu Nr. 1-355 skirta papildomai 20,0 tūkst. Eur daugiafunkcinio centro įrengimui (išlaidoms). Patirtos išlaidos nekaupiamos nebaigtos statybos ir išankstinių apmokėjimų sąskaitoje, o nurašomos į sąnaudas. Pagal pobūdį yra vykdomi pastato esminio pagerinimo darbai ir jie priskiriami ilgalaikio turto kūrimo išlaidoms.

Mūsų nuomone šiai priemonei planuojamų lėšų skirstymo subjektams ir panaudojimo procesai tobulintini.

➤ *Priemonės „Savivaldybės parama socialiai remtinų asmenų asmens sveikatos priežiūrai (dantų protezavimas)“ įgyvendinimas (kodas 01.07.01.02.01)*

Šiai priemonei 2017 m. patvirtinta 20,0 tūkst. Eur, metų eigoje atsižvelgiant į poreikį tikslinant biudžetą papildomai skirta 80 tūkst. Eur asignavimų, panaudota 99,4 tūkst. Eur. Dantų protezavimo išlaidų kompensacija skirta 293 asmenims, 18 asmenų kompensacija neskirta. Kompensacijos buvo skiriamos vadovaujantis Savivaldybės tarybos patvirtintu aprašu⁴⁰. Nors priemonė skirta socialiai remtinų asmenų sveikatos priežiūrai, tačiau apraše nenurodyta, kad kompensacijas gali gauti nepasiturintys Tauragės rajono gyventojai, todėl kompensacijos buvo skirtos visiems asmenims pateikusiems nustatytus dokumentus, neatsižvelgiant į jų materialinę padėtį. Priemonės įgyvendinimui skirtos lėšos panaudotos pagal aprašą, tačiau neatitiko Savivaldybei keliamų uždavinių, užtikrinti paramą nepasiturintiems gyventojams. Šiai priemonei įgyvendinti panaudotos lėšos, skirtos kitų paslaugų išlaidoms (EKK2.2.1.1.1.30) nesilaikant ekonominės paskirties⁴¹, nes pagal turinį ir ekonominę prasmę parama socialiai remtinų asmenų sveikatos priežiūrai priskirtina kitam straipsniui. Pažymėtina, kad audituojamų metų pabaigoje⁴² minimas aprašas patikslintas nurodant, kad dantų protezavimo išlaidų kompensavimą gali gauti nepasiturintys Tauragės rajono gyventojai, apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu. 2018 m. visi prašymai ir skirta parama registruojami Socialinės paramos informacinėje sistemoje „Parama“ ir taip užtikrinama paramos skyrimo kontrolė.

➤ *Priemonė „Daugiabučių namų renovavimo programa“ (kodas 04.06.01.02.01)*

Šiai priemonei 2017 m. patvirtinta 65,0 tūkst. Eur, paskutiniame metų ketvirtyje asignavimų planas sumažintas iki 23,0 tūkst. Eur, tiek ir panaudota. 87 proc. lėšų skirta daugiabučių namų laiptinių remonto išlaidų kompensavimui. Ankstesnio audito metu teikėme pastebėjimus, kad nėra nustatyti konkretūs ir aiškūs vertinimo kriterijai, pagal kuriuos būtų skiriama parama daugiabučiams namams kompensuojant patirtas išlaidas, susijusias su namo atnaujinimu. Todėl suteikiama galimybė sprendimus priimantiems Savivaldybės darbuotojams (komisijai) spręsti savo nuožiūra. Rekomendavome patobulinti paramos daugiabučiams namams teikimo taisyklės⁴³ nustatant aiškius paramos skyrimo kriterijus. Šios taisyklės neatitinka šiandienos situacijos dėl pasikeitusių teisės aktų. Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo naujoje redakcijoje⁴⁴

⁴⁰ Savivaldybės tarybos 2016-12-21 sprendimas Nr. 1-364 „Dėl Tauragės r. sav. gyventojų dantų protezavimo išlaidų kompensavimo iš savivaldybės biudžeto tvarkos aprašo patvirtinimo“. 2017-12-20 sprendimu Nr. 1-390 minimas aprašas patikslintas nurodant, kad dantų protezavimo išlaidų kompensavimą gali gauti nepasiturintys asmenys.

⁴¹ Valstybės ir savivaldybių išlaidų klasifikacijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 (su vėlesniais pakeitimais)

⁴² Savivaldybės tarybos 2017-12-20 sprendimu Nr. 1-390.

⁴³ Patvirtintos Savivaldybės tarybos 2014-11-26 sprendimu Nr. 1-335 „Dėl Tauragės rajono savivaldybės daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo taisyklių patvirtinimo“.

⁴⁴ 2017-06-22 įstatymas Nr. XIII-498 (įsigaliojo 2017-11-01).

reglamentuoti paramos teikimo būdai numato 100 proc. atitinkamų išlaidų apmokėjimą arba kompensavimą, todėl nėra poreikio savivaldybei teikti papildomą paramą atnaujinimo projektus įgyvendinantiems daugiabučiams.

Atkreipiame dėmesį, kad įstatyme nebeliko paramos teikimo būdo „apmokant savivaldybėms tenkančias jų nuosavybės teise valdomų gyvenamųjų patalpų atnaujinimo (modernizavimo) projekto parengimo, jo įgyvendinimo administravimo, statybos techninės priežiūros išlaidas, kredito draudimo įmoką, kiekvieno mėnesio kredito palūkanų įmokas arba išlaidas...“. Todėl savivaldybei būtų tikslinga numatyti programoje lėšas - savivaldybės valdomų gyvenamųjų patalpų modernizavimo išlaidoms padengti.

➤ *Priemonė „Kitos veiklos rėmimas ir prašymų įgyvendinimas“ (kodas 01.08.01.02.05)*

2017 m. Savivaldybės biudžete patvirtinta (su patikslinimais) 27,5 tūkst. Eur, tiek ir panaudota. Kaip ir ankstesniais metais 2017 m. lėšos paskirtos pagal pateiktus prašymus be aiškių kriterijų ir prioritetų. 40 proc. priemonės išlaidų susiję su užsienio svečių priėmimu Tauragės miesto šventės metu ir paskirstyta atitinkamos šalies bičiulių draugijoms. Savivaldybės administracijai skirta⁴⁵ 7,7 tūkst. Eur užsienio delegacijų priėmimo išlaidoms Tauragės miesto šventės metu. Netinkama finansų kontrolė, nes: sąskaitos faktūros išrašytos birželio mėn. pradžioje, apmokėtos liepos mėn., o sprendimas dėl lėšų skyrimo priimtas rugpjūčio mėn. Sąskaitos vizuotos Administracijos direktoriaus ir apskaitos darbuotojo, tačiau nėra atsakingų asmenų parašų ir patvirtinimo, kad paslaugos gautos.

Netinkamai skirtos ir apskaitytos lėšos šulinio įrengimui Tauragės krašto muziejaus kieme, nes lėšos skirtos išlaidoms, faktiškai sukurtas ilgalaikis turtas (XIX-XX a. pr. šulinys atstatytas), kuris apskaitoje neužregistruotas. Be to, šulinio įrengimas finansuotas iš dviejų programų⁴⁶ tai apsunkina finansų kontrolę. Manome, kad 2017 m. nebuvo užtikrintas priemonei "Kitos veiklos rėmimas" patvirtintų lėšų skyrimo ir panaudojimo skaidrumas bei teisinga apskaita.

Pagal ankstesnio audito rekomendacijas šios priemonės skaidresniam lėšų panaudojimui užtikrinti 2018 m. Savivaldybės administracija pasitvirtino aprašą⁴⁷. Manome, kad reikėtų sukonkretinti ir priemonės pavadinimą.

➤ *Priemonė „Verslumo skatinimo ir investicijų pritraukimo priemonių įgyvendinimas“ (priemonės kodas 02.04.02.01.01)*

2017 m. šiai priemonei asignavimų planas 111,9 tūkst. Eur, panaudota 106,9 tūkst. Eur, iš jų 1,9 tūkst. Eur pervesta 15 naujų įmonių subsidijuojant pradinio steigimosi išlaidas; 71,6 tūkst.

⁴⁵ Administracijos direktoriaus 2017-08-08 įsakymas Nr. 5-979

⁴⁶ Iš Savivaldybės valdymo programos priemonės „Savivaldybės pastatų ir kitų objektų remontas, materialinės bazės atnaujinimas ir plėtra“ 3511 Eur ir iš Sporto ir kultūros ugdymo programos priemonės „Kitos veiklos rėmimas ir prašymų įgyvendinimas“ 3321 Eur.

⁴⁷ Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018-04-20 įsakymu Nr. 5-484 patvirtintas Tauragės rajono savivaldybės tarptautinio bendradarbiavimo plėtros finansavimo tvarkos aprašas.

pervesta 16 įmonių darbo vietų steigimo subsidijos, 33,4 tūkst. Eur panaudota kitų priemonių finansavimui.

Audito metu vertinome kaip laikomasi Darbo vietų steigimo subsidijavimo tvarkos aprašo⁴⁸ reikalavimų. Pagal aprašo 6.9 p. nuostatas lėšų gavėjas 3 metus kasmet pasibaigus kalendoriniams metams privalo pateikti draudimą įrodančius dokumentus ir pažymą apie darbuotojų skaičių įmonėje, praktiškai nei vienas subsidijos gavėjas informacijos apie darbuotojų skaičių Savivaldybės administracijai neteikė. Atskiri subjektai nevykdė lėšų naudojimo sutarties 2.1.3 p. reikalavimo įsteigtų darbo vietų nepanaikinti 36 mėnesius nuo darbo vietos (-ų) įsteigimo dienos, nes nustatėme atvejus kai sumažėjo apdraustųjų skaičius, tačiau tai nebuvo neužfiksuota Savivaldybės administracijoje. Atskirais atvejais teikiant subsidijas neatsižvelgta į ankstesniais metais pasirašytų sutartinių įsipareigojimų nevykdymą dėl darbo vietų išlaikymo, teiktos subsidijos brangaus turto įsigijimo išlaidoms kompensuoti.

Savivaldybės administracija netinkamai vykdė verslo subjektų sutartinių įsipareigojimų kontrolę, kad būtų laikomasi pagrindinės paramos sąlygos: išlaikyti sukurtas darbo vietas, panaikinęs įsteigtas darbo vietas subjektas paramą privalo grąžinti atsižvelgiant į apraše nustatytus terminus. Audito metu teikėme pastebėjimus ir rekomendacijas⁴⁹, Savivaldybės administracija reagavo į audito pastabas ir ėmėsi kontrolės priemonių, informavo, kad iš vieno subjekto bus reikalaujama grąžinti suteiktos finansinės paramos lėšas.

Priemonė „Viešųjų renginių organizavimas savivaldybės teritorijoje (kodas 01.08.01.01.03)

2017 m. Savivaldybės biudžete šiai priemonei patvirtinta 105 tūkst. Eur. metų eigoje skirta papildomai ir išlaidų sąmatoje numatyta (su patikslinimais) 121,5 tūkst. Eur, panaudota 121,2 tūkst. Eur⁵⁰. Pagrindinių renginių: miesto šventės ir eglutės įžiebimo šventės išlaidų sąmatos sudarytos ir pasirašytos atsakingų asmenų. Tačiau sąmatose nenumatytos miesto svečių priėmimo išlaidos, nepaskirti atsakingi asmenys. Užsienio svečių priėmimo išlaidos Tauragės miesto šventės metu buvo finansuojamos iš kitos priemonės "Kitos veiklos rėmimas ir prašymų tenkinimas" (panaudota 12,6 tūkst. Eur).

➤ Priemonė „Viešųjų projektų finansavimas“ (kodas 01.08.01.01.03)

Savivaldybės Strateginiame 2017-2019 m. plane numatytos 24 priemonės. Suplanuoti projektai iš 2014-2020 m. ES struktūrinės paramos lėšų bei tęstiniai projektai iš VIP programų lėšų. Audito metu vertinome projekto "Apleistos teritorijos buvusiame kariniame miestelyje viešųjų pastatų sutvarkymas ir pritaikymas bendruomenės poreikiams" įgyvendinimą. Projekto veiklų pradžia 2015 m. planuojama pabaiga 2018 m. Sukurta vertė 1720,0 tūkst. Eur apskaitoma nebaigtoje

⁴⁸ Patvirtintas Savivaldybės tarybos 2015-11-11 sprendimu Nr. 1-297; 2017-12-20 sprendimu Nr. 1-397 patvirtintas naujas Tauragės rajono savivaldybės smulkaus verslo subjektų rėmimo programos tvarkos aprašas.

⁴⁹ SKAT 2018-03-07 raštas Nr. 1-23 „Dėl audito pastebėjimų“

⁵⁰ Savivaldybės administracija panaudojo 112,2 tūkst. Eur, Skaudvilės seniūnija 8,9 tūkst. Eur. Papildomai iš rėmėjų gauta ir panaudota 10,6 tūkst. Eur.

statyboje. Tačiau užbaigus sudėtinę projekto dalį pastato Vytauto g. 139 statybos darbus⁵¹ sukurta vertė 183,6 tūkst. Eur, iš nebaigtos statybos neperkelta į pastato įsigijimo savikainą, neskaičiuojama amortizacija. Pastatas naudojamas pagal tikslinę paskirtį jaunimo bendruomenės poreikiams.

Savivaldybės administracija įgyvendina ES lėšomis finansuojamą projektą „Socialinio būsto plėtra Tauragės rajono savivaldybėje“⁵², kurio vertė 1467,8 tūkst. Eur ir planuojama nupirkti 55 butus. 2017 m. Savivaldybės administracija skelbiamų derybų būdu nupirko 15 butų, kurių vertė 351,8 tūkst. Eur, metų gale liko nepanaudota 147,3 tūkst. suplanuotų asignavimų. Mūsų nuomone, procesas vyksta vangiai, nes 2018 m. priimtas sprendimas⁵³ tik dėl 2 butų pirkimo, o projekto įgyvendinimo pabaiga 2019 m.

2017 m. užbaigtas projektas „Tauragės „Šaltinio“ pagrindinės mokyklos pastato Tauragėje, J. Tumo-Vaižganto g. 123, rekonstravimas“, finansuojamas iš valstybės investicijų programos ir savivaldybės lėšomis. Projektas buvo vykdomas nuo 2008 m. su pertraukomis. Kiekvienais metais pagal gautą finansavimą buvo vykdomi viešieji pirkimai atskiriems darbams. Taikoma netinkama praktika, nes atskirų pastato dalių rekonstravimo išlaidos kaupiamos nebaigtoje statyboje nuo 2008 m., užbaigus atskirus darbus nedidinama pastato vertė, neskaičiuojamas nusidėvėjimas, iš viso sukaupta 2663,7 tūkst. Eur. Metų pabaigoje sukauptos išlaidos kapitalizuotos, padidinta pastato įsigijimo savikaina, neatitikimų nenustatėme.

3.5. Savivaldybės turto valdyme stebima pažanga

Pastebėjimus, išvadas ir rekomendacijas dėl turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teikėme veiklos audito ataskaitoje⁵⁴. 2017 m. atlikome rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną ir nustatėme, kad Administracija ėmėsi aktyvių priemonių, jog turtas būtų valdomas pagal teisės aktų reikalavimus ir efektyviau:

- 33 objektai (pastatai) įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, 46 objektai perduoti patikėjimo teise valdyti savivaldybės biudžetinėms įstaigoms, užregistruota pastato, Liaudies a. 1, Skaudvilėje patikėjimo teisė, gauta iš valstybės;
- Iš 48 nenaudojamų nekilnojamojo turto objektų 26 - įrašyti į aukcione parduodamo turto sąrašą, 9 - rengiami dokumentai įrašymui į aukcione parduodamo turto sąrašą, 2 - išnuomoti, 2- perduoti pagal panaudos sutartį, 6 statiniai yra sunykę, atnaujinta jų žemės sklypo byla ir pateikti dokumentai VĮ RC išregistruoti šiuos objektus; 1 perduotas biudžetinei įstaigai patikėjimo teise naudoti malkų sandėliavimui, dėl likusių dar neapsispręsta ir nepriimtas sprendimas dėl jų tolesnio naudojimo.

Valstybinės žemės sklypai, užimti Savivaldybei nuosavybės teise priklausančiais pastatais ir statiniais, naudojami panaudos teise. Tačiau žemės naudojimas neįformintas ir neužregistruotas apskaitoje 60,7 proc. nekilnojamojo turto (pastatai, statiniai, gatvės, parkai ir pan.). Pažymėtina, kad

⁵¹ Darbų užbaigimo 2017-05-30 deklaracija Nr. 19-2272.

⁵² Pasirašyta finansavimo sutartis 2016-09-30, Nr.08.1.2-CPVA-R-408-003.

⁵³ Savivaldybės tarybos 2018-06-13 sprendimas Nr. 1-220 „Dėl nekilnojamųjų daiktų pirkimo Tauragės rajono savivaldybės nuosavybėn“

⁵⁴ Veiklos audito 2017-01-24 ataskaita Nr. AP- 1 „Savivaldybės nekilnojamojo turto (pastatų ir patalpų) valdymas“.

žemės sklypų naudojimas neįformintas ir neįregistruotas apskaitoje po pastatais sudaro 5,8 proc., likusi dalis po infrastruktūros objektais. Savivaldybės administracija turto patikėtiniais parengė raštus dėl kreipimosi į Nacionalinę žemės tarnybą ir žemės panaudos sutarčių sudarymo. Savivaldybės administracijos teigimu, žemės sklypų formavimas ir panaudos sutarčių sudarymas su Nacionaline žemės tarnyba ilgai trunkantis ir daugeliu atveju ne nuo jų priklausantis procesas, todėl per 2017 m. sudarytos tik 2 žemės sklypų panaudos sutartys, suformuoti 2 sklypai po išnuomotais pastatais.

4. Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus inventorizuojant turtą ir įsipareigojimus, priimti sprendimus užtikrinančius vidaus kontrolės sistemos veikimą.	Savivaldybės administracija	1. Įstaigų vadovų ir apskaitos darbuotojų pasitarime aptarti turto ir įsipareigojimų inventorizavimo trūkumus ir problemas. 2. Administracijos direktoriaus įsakymu dėl 2018 m. metinės inventorizacijos komisijų sudarymo įpareigoti inventorizacijos komisijas griežtai laikytis LRV 1999-06-03 nutarimu Nr. 719 patvirtintų inventorizacijos taisyklių.	2018-11-01
2.	Rekomenduojame vadovaujantis teisės aktais dėl turto vertės nustatymo ir vertinimo, priimti tinkamą sprendimą kad vietinės reikšmės keliai ir gatvės būtų apskaityti tikrąja verte.	Savivaldybės administracija	1. Išanalizuoti kitų savivaldybių gerąją praktiką dėl turto tikrosios vertės nustatymo. 2. Sudaryti komisiją vietinių kelių ir gatvių vertinimo metodikai parengti ir šio turto tikrajai vertei apskaičiuoti.	2018-12-01
3.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus naudojant mokyklinius autobusus ir priimti sprendimus, užtikrinančius tinkamą ir ekonomišką mokyklinių autobusų naudojimą.	Savivaldybės administracija	1. Peržiūrėti Mokyklinių autobusų naudojimo tvarkos aprašą, patvirtintą Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2015-07-29 sprendimu Nr. 1-196, jį patikslinti nurodant kitų vežėjų įsipareigojimus. 2. Mokyklų vadovų pasitarime aptarti mokyklinių autobuso naudojimo tvarką: autobusų maršrutų derinimą, vairuotojo ir mokinius lydinčio asmens pareigas, kelionės lapų pildymo reikalavimus.	2018-11-01
4.	Siekiant skaidresnės veiklos viešųjų pirkimų organizavimo srityje rekomenduojame imtis priemonių, kad informacija apie sudarytas viešojo	Savivaldybės administracija ir pavaldžios biudžetinės įstaigos	Peržiūrėti Viešųjų pirkimų planavimo ir organizavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Administracijos direktoriaus 2017-08-21 įsak. Nr. 5-1026,	2018-11-01

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	pirkimo sutartis, jų pakeitimus ir laimėjusių dalyvių pasiūlymus CVP IS būtų skelbiama teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais.		jį papildyti viešinimo procedūrų reglamentavimu.	
5.	Rekomenduojame išanalizuoti vidaus kontrolės trūkumus biudžeto lėšų skyrimo, panaudojimo ir apskaitos srityse įgyvendinant programų priemones, mažinti administracinę naštą ir užtikrinti nustatytų kontrolės procedūrų veikimą.	Savivaldybės administracija	1. Patobulinsime paramos daugiabučiams namams teikimo taisykles. 2. Parengsime tvarkos aprašą dėl lėšų paskirstymo savivaldybės pastatų ir kitų objektų remonto darbams vykdyti ir turtui įsigyti. 3. Patikslinsime (sukonkretinsime) priemonės „Kitos veiklos rėmimas ir prašymų įgyvendinimas“ pavadinimą.	2018-12-31
<p>Atstovai ryšiams, atsakingi už Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: Centralizuotos buhalterijos skyriaus vedėja Ona Bartulienė, tel. (8 446) 62 847; Finansų skyriaus vedėja Irma Jurkšienė tel. (8 446) 62 817.</p>				

Savivaldybės kontrolierė

Kostė Čiapienė

Savivaldybės kontrolieriaus pavaduotoja

Nijolė Marozienė

Audito ataskaitos „Tauragės rajono savivaldybės 2017 m. konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumas ir lėšų bei turto naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“
1 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- įvertinti Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų tikrumą, teisingumą ir pareikšti nepriklausomas nuomones;
- įvertinti Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Auditas atliktas:

- pagal Valstybinio audito reikalavimus, tarptautinius audito standartus.
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, ir įvertinti ar Savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Nustatyti dalykai skirstomi į turinčius reikšmingą įtaką subjekto ataskaitų rinkinio teisingumui, savivaldybės ataskaitų rinkinio teisingumui ir jos neturinčius. Reikšmingu dalyku Savivaldybės KFAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, turinti įtakos vienam konsoliduotųjų finansinių ataskaitų straipsniui, viršijanti 1209,0 tūkst. Eur (apskaičiuota atsižvelgiant į pasirinktą reikšmingumą), taip pat kokybiškai reikšmingu yra laikoma svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas. Reikšmingu dalyku Savivaldybės BVA yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, viršijanti 370,5 tūkst. Eur. Kokybinį reikšmingumą naudojome nustatytų dalykų vertinimui tais atvejais, kai iškraipymų suma (nors yra mažesnė už kiekybinį reikšmingumą) gali daryti įtaką vartotojų priimamiems sprendimams.

Audito apimtis ir metodai	
Audituotos (konsoliduotos) finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos	Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys: konsoliduotoji finansinės būklės, konsoliduotoji veiklos rezultatų, konsoliduotoji pinigų srautų ir konsoliduotoji grynojo turto pokyčio ataskaitos bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2017-12-31 duomenis. Savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys: Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaita (forma Nr. 1-sav.), Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita (forma Nr. 2-sav.), Skolinių įsipareigojimų ataskaita (forma Nr.3-sav.), Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita (forma Nr. 4) bei aiškinamasis raštas dėl 2017 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo.
2017 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai	2017 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 115 167,04 tūkst. Eur, pabaigoje – 120 876,74 tūkst. Eur.
2017 m. pajamos, sąnaudos ir patirtos išlaidos	Savivaldybė gavo 52 704,04 tūkst. pajamų ir patyrė 51 839,11 tūkst. Eur sąnaudų. Savivaldybės pagrindinės veiklos rezultatas teigiamas – pajamos viršijo išlaidas 864,93 tūkst. Eur. Savivaldybės biudžetas gavo 38 136,5 pajamų ir patyrė 37046,2 tūkst. Eur išlaidų.
Vykdomos programos ir asignavimų valdytojams patvirtinti asignavimai	Savivaldybės 2017 metų biudžete patvirtinta 10 programų, Savivaldybės biudžeto asignavimai paskirstyti 43 asignavimų valdytojams, asignavimų planas (įskaitant patikslinimus) yra 39 150,9 tūkst. Eur, iš Savivaldybės administracijai patvirtinta apie 45,5 proc. visų asignavimų.
Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos įstaigos	Audito metu vertinome 39 subjektų (35 biudžetinės įstaigos, 3 viešosios sveikatos priežiūros įstaigos ir Iždas) finansinių ataskaitų pagrindu sudaryto 2017 metų

	KFAR duomenis ir 43 asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu sudaryto 2017 metų BVAR duomenis.
Audito apimties apribojimai	Audito apimties apribojimų nebuvo
Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros	
2017 m. savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenys	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos kiekybiškai reikšmingos sritys ir kuriose egzistuoja iškraipymo rizika: turto, įsipareigojimų ir sąnaudų.	
Turto sritis	Subjektuose įvertinome turto inventorizacijos atlikimo tinkamumą. Taip pat atrankos būdu įvertinome turto įsigijimo, amortizacijos ir nusidėvėjimo skaičiavimo operacijų registravimą apskaitos registruose (teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis). Įvertinome turto balansinės vertės ir finansavimo sumų likučių atitiktį.
Įsipareigojimų sritis	Atrankos būdu įvertinome įsipareigojimų ūkinių operacijų registravimą apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiamiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Pajamų sritis	Vertinome pajamų pripažinimą ir įvertinimą ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimą (laiku, tinkama verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Sąnaudų sritis	Atrankos būdu vertinome: <ul style="list-style-type: none"> - sąnaudų pripažinimą ir registravimą (ar tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, pagrįstumą, tikrumą, užregistravimą teisinga verte ir tinkamomis sąskaitų korespondencijomis); - atostogų rezervo paskaičiavimą; - atvaizdavimą tinkamuose ataskaitų straipsniuose.
Bendras ataskaitų rinkinio ir konsolidavimo proceso vertinimas	Patikrinome apskaitos metodų tinkamumą ir apskaitinių vertinimų pagrįstumą. Patikrinome konsolidavimo metu atliktų koregavimų tinkamumą, išsamumą ir tikslumą. Patikrinome bendrą ataskaitų rinkinių pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimą, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti ūkiniai įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus, o biudžeto vykdymo ataskaitose – biudžeto ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių reikalavimus.
2017 m. biudžeto asignavimų panaudojimo vertinimas	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos kiekybiškai reikšmingos sritys, kuriose egzistuoja neatitikties rizika	Biudžeto išlaidų srityje kiekybiškai reikšmingiausia ir dėl rizikos – darbo užmokesčio sritis (darbo apmokėjimo sąlygų nustatymo teisėtumas, skaičiavimo teisingumas, išmokų skyrimas); Prekių ir paslaugų naudojimo sritis (transporto išlaikymas, prekių įsigijimas, ilgalaikio materialiojo turto remontas ir kitos paslaugos); Ilgalaikio turto įsigijimo sritis.
Asignavimų panaudojimas	Atrinktose įstaigose atlikome audito procedūras ir vertinome ar pagrįstai ir teisėtai panaudotos lėšos darbo užmokesčiui, kitoms prekėms, kitoms išlaidoms, ilgalaikio materialiojo turto remontui, ar laikomasi sutarčių sąlygų. Ar turtas įsigytas teisės aktų nustatyta tvarka, ar išlaidos turtui įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo patvirtinto asignavimų plano. Savivaldybės administracijoje vertinome programų priemonių finansavimo ir lėšų panaudojimo teisėtumą ir efektyvumą: - „Savivaldybės pastatų ir kitų objektų remontas, materialinės bazės atnaujinimas ir plėtra“ (kodas 04.01.01.01.06); - „Savivaldybės parama socialiai remtinų asmenų asmens sveikatos priežiūrai (dantų protezavimas)“ įgyvendinimas (kodas 01.07.01.02.01); - „Daugiabučių namų renovavimo programa“ (kodas 04.06.01.02.01); - „Kitos veiklos rėmimas ir prašymų įgyvendinimas“ (kodas 01.08.01.02.05); - „Verslumo skatinimo ir investicijų pritraukimo priemonių įgyvendinimas“ (priemonės kodas 02.04.02.01.01); - „Viešųjų renginių organizavimas savivaldybės teritorijoje (kodas

	01.08.01.01.03); - „Viešųjų projektų finansavimas“ (kodas 01.08.01.01.03).
--	---

Teisės aktai, kuriems vertinta atitiktis:

- ◆ Lietuvos Respublikos 2017 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas.
- ◆ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas.
- ◆ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas.
- ◆ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas.
- ◆ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.
- ◆ Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas.
- ◆ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas.
- ◆ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-06-21 nutarimas Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“.
- ◆ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“.
- ◆ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“.
- ◆ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimas Nr. 719 „Dėl Inventorizacijos tvarkos patvirtinimo“.
- ◆ Finansų ministro 2003-07-03 įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“.
- ◆ Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai (toliau – VSAFAS).
- ◆ Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas.

Audito ataskaitos „Tauragės rajono savivaldybės 2017 m. konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų teisingumas ir lėšų bei turto naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas“
2 priedas

Subjektų, kuriuose atlikti finansiniai ir teisėtumo auditai, pagrindinės audito procedūros, sąrašas

Eil. Nr.	Subjektas (audito objektas)	Audito ataskaitos (rašto) data ir Nr.	Išvados data ir Nr.	Teiktų rekomendacijų skaičius*
<i>Finansiniai ir teisėtumo auditai</i>				
1.	Tauragės socialinių paslaugų centras	2018-03-30 AP-1	2018-03-30 AI-2	FAR-1; T-2
	- informacinių sistemų naudojimas, vidaus kontrolės aplinka, viešųjų pirkimų organizavimas.	2018-01-31 Nr. S-4	-	VP-1; T-3; VK-2; AS-1
	- inventorizacijos atlikimo vertinimas	2018-02-28 Nr. S-16	-	VK-1
2.	Skaidvilės specialioji mokykla	2018-04-17 AP-2	2018-04-17 AI-3	T-1; VP-1; VK-3
		2018-01-22 Nr. S-3; 2018-02-12 Nr. S-7; 2018-03-16 Nr. S-24; 2018-04-11 Nr. S-28	-	T-4; BVA-1; FAR-3
3.	Savivaldybės skolinių įsipareigojimų būklės 2017-12-31 ir galimybių skolintis 2018 m. vertinimas		2018-02-27 AI-1	-
<i>Pagrindinės ir analitinės audito procedūros</i>				
4.	Savivaldybės administracija	2018-03-07 Nr. S-23; 2018-07-05 Nr. S-54	x	VK-1; T-1 FAR-3; T-1
5.	Žalgirių gimnazija	2018-06-22 Nr. S-44	x	T-3
6.	Skaidvilės gimnazija	2018-05-30 AP-4	x	T-2; VP-1; VK-2
7.	Batakių pagrindinė mokykla	2018-04-27 Nr. S-33; 2018-06-25 Nr. S-45	x	T-4; VK-1; FAR-2
8.	Tarailių progimnazija	2018-06-20 AP-5	x	T-2; FAR-1
9.	“Aušros” progimnazija	2018-04-27 Nr. S-32; 2018-06-27 Nr. S-46	x	VK-1; VP-1; FAR-2; T-1
10.	Gaurės pagrindinė mokykla	2018-06-20 Nr. S-42	x	VP-1; VK-1; FAR-2; T-4
11.	Mažonų seniūnija	2018-06-29 Nr. S-53	x	FAR-1
12.	Tauragės sporto centras	2018-06-29 Nr. S-48	x	FAR-1
13.	Tauragės krašto muziejus	2018-06-29 Nr. S-49	x	FAR-1
14.	Tauragės Moksleivių kūrybos centras	2018-06-29 Nr. S-50	x	FAR-1
15.	Tauragės kultūros centras	2018-06-29 Nr. S-51	x	FAR-1
16.	VšĮ Tauragės ligoninė	žodžiu	-	FAR-1
17.	Savivaldybės išdas	žodžiu	-	FAR-1

*FAR – dėl finansinių ataskaitų rinkinio;
BVA – dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio;
T – dėl teisėtumo;
VP – dėl viešųjų pirkimų;
VK – dėl vidaus kontrolės;
AS – dėl apskaitos sistemos.